

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII. Štev. 275
TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 29-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3. tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, četrtek 30. novembra 1939

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Praznik naše narodne svobode

Praznike in jubileje praznujemo v spomin na pomembne dogodke v zgodovini in v javnem življenju. Največji pa je praznik, ki ga proslavljamo vsako leto 1. decembra, to je praznik naše narodne in državne svobode.

Ogromne so bile žrtve za naše osvoboženje, težke so bile borbe in neustrahovani junaki so se borili za edino idejo, svetli cilj narodne svobode in za združenje onih bratov, ki so bili zatirani pod tuji jarmom.

V naši svobodni državi je bilo treba ogromnega dela za konsolidacijo naših razmer, za prosvetno in gospodarsko podvigov prebivalstva. Morda si danes, ko praznujemo 21-letnico naše svobode, lahko marsikaj očitamo, na pragu 22. leta v svobodni državi si pa želimo, da bi bili res močni na zunaj in znotraj, da bi se vsi valovi proti nam odbili in razpršili, kakor da bi udarili na granitno skalo.

Priznati moramo, da je v našem ljudstvu premalo trdne narodne zavesti, žive iskre, plamtečega ognja, ki je potreben, da je narod krepak in ponosen na svojo svobodo in narodnost. Vse preveč meh-

kužni smo, preveč hlapčevski in dostopni tujim vplivom. Tako nam mora n. pr. prirodne lepote Slovenije odkrivati šele tujec. Naš slovenski dom bo donosen blagostanja le takrat, če bo se vsak naš človek zavedal narodne svobode, ki jo nam more nuditi le miroljubna in močna Jugoslavija.

Taka čustva naj bi imel vsak Slovenec, Hrvat in Srb danes, na naš največji praznik, praznik naše ljubljene, zlate svobode. Če se bodo trije bratje zavedali tega dragocenega zaklada, potem bodo lahko tudi cenili svobodno ozračje, ki ga dihamo, takrat bodo znali ceniti tudi lepote naše mile govornice po zaslugi potokov prelite krvi borcev za svobodo.

Resni so časi in nam, ki gradimo svojo domovino, je treba resnega in vztrajnega dela. In pri takem delu moramo biti složni, čvrsti in res bratski, ker le takrat bomo premagali velike in resne ovire. Dvigniti moramo naša prizadevanja in povezati realne zahteve, da bomo nadomestili vse ono, kar smo zamudili takrat, ko se je kovala naša usoda.

Trdna prosvetna osnova, dobre gospo-

darske razmere in demokratična ureditev vseh perečih problemov je najsolidnejši temelj in najboljše zagotovilo, da bo močna, trdna tudi državljanska in narodna zavest, krepka državna skupnost. Medsebojno zaupanje in medsebojna pravičnost bo zavladala le tedaj, če se bomo vsi zavedali svojega poslanstva v mejah velike in močne Jugoslavije. Z načeli demokratizma, enakosti vseh stanov in s svobodnim razmahom dajmo ljudem priliko, da razvijejo vse svoje sile. Pri tem moramo spoštovati medsebojne tradicije, biti moramo pravični sodniki v vseh spornih zadevah in popolna sloga bo kronala naša prizadevanja. Narod bo postal zaveden, v dušah slehernega človeka se bo vžgal plamen trdne volje in ljubezen do kralja in domovine, do vsega, kar nam mora biti sveto.

To je naš klic ob vstopu v dva in dvajseto leto državne in narodne svobode, ki prihaja iz src vseh nas, ki želimo in delamo za podvig naroda in srečno bodočnost skupne domovine Slovencev, Hrvatov in Srbov, Jugoslaviel!

Pred vojno med Finsko in Sovjetsko unijo

Sovjetska vlada je prekinila diplomatske odnose s Finsko in odredila mobilizacijo — Brezuspšno posredovanje Zedinjenih držav Severne Amerike — Izhod je samo v vojni ali popolni finski kapitulaciji

Prekinitev diplomatskih odnosov

HELSINKI, 30. nov. Reuter. Sovjetski poslanik v Helsinkih in tamkajšnji trgovinski ataše sta odpoklicana. Kakor se izve, je bil finski odgovor na rusko noto, s katero je odpovedala sovjetsko-finsko nenapadno pogodbo, že včeraj izročeni sovjetski vladi v Moskvi. Še preden je Molotov odgovor prečital, je pa izročil finskemu poslaniku že novo noto, v kateri sporoča, da presoja sovjetska vlada položaj kot nemogoč in je zaradi tega sklenila prekiniti s Finsko vse diplomatske odnose.

NEW YORK, 30. nov. Agex. Iz Moskve poročajo, da je sovjetska vlada odredila mobilizacijo rezervnih častnikov in vojakov baltske mornarice in okoli, ki meje na Finsko.

HELSINKI, 30. nov. Ukaz o splošni mobilizaciji brzkone ne bo razglašen uradno kot odgovor na rusko prekinitev diplomatskih odnosov. Uradni finski krogi še vedno upajo, da se bo uredil spor z Rusijo na miren način.

Posredovanja Zedinjenih držav

WASHINGTON, 30. nov. Associated Press. Vlada Združenih ameriških držav je ponudila Finski in Rusiji za posredovanje, toda samo pod pogojem, da rešijo teritorialni spor na miroljubni osnovi. Ponudbo za posredovanje je stavil državni tajnik Cordell Hull po daljšem telefonem razgovoru s predsednikom Rooseveltom in finskim poslanikom Hjalmarom Prokopom. Ob istem času se je tudi Laurence Steinhardt, ameriški veleposlanik v Moskvi, vrnil s lova na Švedskem v Rusijo. Cordell Hull pravi v svoji ponudbi, da so se Zedinjene države odločile za posredovanje zaradi nenadne

Molotov odklonil posredovanje

MOSKVA, 30. novembra. Agex. Sinoči je imel sovjetski zunanji komisar Molotov po moskovskem radiu govor, v katerem je pojasnjeval sovjetskim državljanom sovražnost stališče Finske nasproti Sovjetski uniji. Opisoval je tudi razvoj pogajanj med obema vladama, ponavljal trditve o finskem napadu in izzivanju in odpovedala pakt o nenapadanju. Sicer je pa v svojem govoru zatrjeval, da Sovjetska unija ni imela in nima namena jemati Finski njeno neodvisnost in svobodo, ho-

mikajo severno od Leningrada, sovjetska flota čaka pripravljena v Finskem zalivu, ruske potrpežljivosti je pa konec. Molotov je nadalje dejal, da je našla ameriška ponudba za posredovanje pri Rusih gluha ušesa. Spor je izključna stvar Finske, in Rusije in dokler Rusija sama tega ne zahteva, nima nihče pravice do posredovanja. Rusija ne namerava zasesti svoje so-

Nemci na strani Sovjetske unije

BERLIN, 30. nov. DNB. Nasprotno v tujini razširjenim vestem ugotavljajo, da Nemčija ni ne uradno ne poluradno zavzela nikakega stališča v finsko-ruskem sporu. Naglašajo, da so severne države vedno zavzemale stališče, da ne žele nemškega vmešavanja v probleme, ki interesirajo le njih same. Nemški odločujoči krogi so sicer mnenja, da ima sovjetska Rusija pravico, da si zagotovi svoboden izhod na Baltičsko morje. To so terjali vsi ruski državniki od Petra Velikega dalje, saj je ruski izhod v široki svet življenjska potreba velike Rusije.

Najtežji vtis pri Skandinavcih

STOCKHOLM, 30. nov. Skandinavski tisk stoji pod najtežjim vtisom razvoja odnošajev med Finsko in Sovjetsko unijo. Splošno prevladuje prepričanje, da iščejo sovjeti samo izgovor, da z vojaško silo dosežejo tisto, česar s svojo diplomacijo niso mogli. Še večji vtis je pa napravilo pisanje nemških listov, ki so se postavili očito na stran Sovjetske unije. Prav to pa nudi najslabše izglede za nadaljnji razvoj dogodkov, ker se ne ve, kje bo Sov-

Zgodba o volku in jagnjetu

LONDON, 30. nov. Havas. »News Chronicle« smatra, da še vedno ni prepozno, ako je sovjetska Rusija voljna sprejeti posredovanje prezidenta Roosevelta. Toda podoba je, da so sovjeti sklenili končati s svojo miroljubno politiko, ki so jo vodili v teku zadnjih let. Vendar bi bil sedanji napad na Finsko preveč očitno

sede, pač pa zagotoviti svojo varnost, ki jo ograža dejstvo, da Leningrad leži samo 20 milj od sovjetsko-finske meje.

MOSKVA, 30. nov. Reuter. Molotovljev govor so prenašale vse radijske postaje. Moskovski politični krogi označujejo ta govor kot zadnji apel v prilog miroljubne rešitve finsko-sovjetskega spora.

BERLIN, 30. nov. DNB. Oficielni nemški krogi izjavljajo, da bo Nemčija stala v rusko-finskem sporu ob strani kot opazovalec, čeprav simpatizira z ruskimi zahtevami po zavarovanju Leningrada in sovjetskih meja.

jetaska unija pričela in kje bo Nemčija nadaljevala. Karakteristično je tudi hujskanje na vojno, ki ga je poln sovjetski tisk. OSLO, 30. nov. »Nationen«, glasilo norveških agrarcev, pravi, da vsa Skandinavija napeto, od ure do ure, zasleduje razvoj finsko-ruskega spora. Glasilo konservativcev »Aftenposten« pa pravi, da nihče ne verjame, da bi Finska hotela izzvati vojno.

imperialističen in se ne da z ničemer opravičiti. »Daily Express« piše: Ponavlja se stara zgodba o volku in jagnjetu. Toda finsko jagnje kaže, da ima leve srce. »Daily Mail« pravi, da je izgovor sovjetov, s katerim opravičujejo napad na Finsko, pravcata groteska.

Nadaljevanje na 2. strani!

Dogodki na kopnem, morju in v zraku

PARIZ, 30. nov. Havas. Tekom včerajšnjega dne je vladal na fronti popoln mir. Le na nekaterih mestih so se včasih oglašili topovi. Letalstvo je izvršilo obojestransko nekaj izvidniških poletov.

PARIZ, 30. nov. Havas. Včerajšnje vojno poročilo opisuje drzen podvig neke francoske stotnije, ki je predrta tri kilometre globoko v nemško ozemlje in mimo prednjih straž dosegla postojanke pred Siegfriedovo črto. Četa se je vrnila z ujetniki in pomembnimi informacijami o nemških vojaških silah in postojankah.

LONDON, 30. nov. Reuter. Angleška

lovka letala so se včeraj v bližini pomorske baze Firth of Forth borila z nemškimi bombniki. Eno nemško letalo je baje padlo v morje in se potopilo.

AMSTERDAM, 30. nov. DNB. Angleška ladja »Rubislaw« je ob severnovzhodni angleški obali naletela na mino in se v dveh minutah potopila. Utopilo se je 13 članov posadke, 14 se jih je pa rešilo.

LONDON, 30. nov. Reuter. Brodolomci z liverpoolskega parnika »Johnion«, 38 častnikov in mornarjev, so se izkrcali v neki severovzhodni luci Anglije. Utonil

ni nihče, samo dva sta ranjena. Ladja, ki je imela 3000 ton, se je potopila v sredo zjutraj v bližini vzhodne obale Anglije, zadevši na mino.

CARIGRAD, 30. nov. Reuter. V bližini Dardanel se je pojavila podmornica neznane pripadnosti. Trgovske ladje so dobile naročilo, naj izvrše vse ukrepe za svojo varnost.

LONDON, 30. nov. Reuter. Z otoka Terehavna poročajo, da se je sinoči ponesrečilo pri otoku Suderosu neko nemško letalo, v katerem so bili štirje možje posadke.

Nadaljevanje s 1. strani!

Italijanske simpatije za Finsko

RIM, 30. novembra. Stefani. Današnji listi pišejo na prvem mestu o prekinitvi odnošajev med Rusijo in Finsko. Podčrtavajo zlasti iz Kremlja poslano povelje sovjetskim četam, naj bodo pripravljene. O Molotovljevem govoru pravi »Messaggero«, da je napadalen in v velikem nasprotju s pomirljivim tonom note, ki jo je finska vlada poslala v Moskvo. Splošno je prepričanje vseh listov in političnih krogov, da je sovjetsko-finska kriza dosegla vrhunec napetosti.

HELSINKI, 30. novembra. Reuter. Fin-

ski poslanik v Moskvi baron Irinoc Koskinen javlja iz Moskve, da je straža pred finskim poslaništvom pojačena. Telefonično je poslanik javil dalje, da so vesti o velikih protifinskih demonstracijah netočne. Sinoči je imel poslanik z Molotvom 15 minut dolg razgovor ob priliki izročitve note o odpovedi rusko-finskega nenapadalnega pakta. Vsi listi v Helsinkih prinašajo izčrpne izvečke iz člankov svetovnega tiska, ki izražajo simpatije Fin-

Straža pred finskim poslaništvom

HELSINKI, 30. nov. Havas. Tukajšnji politični krogi smatrajo, da je Moskva odbila ponudbo za posredovanje, ki jo je uradno stavil ameriški zunanji minister Cordell Hull, poudarjajo pa tudi veliko

zadovoljstvo, ki ga je ta ponudba zbudila na Finskem. Splošno je prepričanje, da bo odklonitev te ponudbe od strani Moskve izzvala globok vtis v javnem mnenju Amerike.

Daladierjev govor v parlamentu

PARIZ, 30. nov. Danes dopoldne se je začelo izredno zasedanje parlamenta. Prvi seji je prisostvovalo malo občinstva. Mesta, kjer so nekoč sedeli komunisti, so bila prazna. Seja se je začela ob 10.30 uri. Po običajnih formalnostih, med katerimi je bila novost poklonitev padlim in bojujočim se vojakom, je spregovoril ministrski predsednik Daladier.

PARIZ, 30. nov. Havas. Danes dopoldne je Daladier v svojem govoru v parlamentu obsojal nemške metode bojevanja, zaradi katerih trpi vsa Evropa. Izrazil je med drugim svoje zadovoljstvo

nad ravnanjem Italije, ki je rešila mir na Sredozemskem morju. Dejal je, da bo Francija odložila orožje šele tedaj, ko bo v Nemčiji na oblasti vlada, ki ji mednarodne pogodbe ne bodo samo list papirja. Hočemo mir, toda hočemo najprej dobiti vojno, je dejal Daladier. Sile Francije so nedotaknjene in tista Francija, ki ukazuje, je tudi poslušana. Angleško-francoski blok navdaja nezlomljiva volja do zmage, ki naj uresniči demokratične ideale, s katerimi sta zapadni veselili tako globoko prežeti.

Prva avstralska divizija za Evropo

LONDON, 30. nov. Reuter. V Avstraliji se organizira ekspedicijski korps, ki bo poslan na evropsko bojišče. Avstralske čete bodo prispele v Francijo v začetku prihodnjega leta, kjer bodo dobile še zadnji pouk o vojskovanju, na kar bodo

Madžarsko-jugoslovanski odnošaji

BUDIMPEŠTA, 30. nov. Stefani. List »Volksblatt«, glasilo nemške narodne manjšine na Madžarskem, objavlja članek o odnošajih med Madžarsko in Jugoslavijo. V članku pravi, da sta madžarski in jugoslovanski narod znana po svojih dobrih delavcih in vojaki. Oba naroda imata na področju zunanje politike enake interese in se z vsemi silami trudita za čim boljše zveze z vsemi državami. V zvezi s tem se morejo tudi jugoslovansko-madžarski odnošaji samo poglobljati.

JAPONSKI LETALSKI NAPAD NA LANČOV

LANČOV, 30. nov. Havas. Japonci so s 70 letali bombardirali Lančov, glavno mesto province Kansu. Deset Kitajcev je bilo ubitih, 100 ranjenih.

Borza. Curih, 30. nov. Devize. Beograd 10, Pariz 9.85, London 17.20, Newyork 446, Bruselj 73.75, Milano 22.50, Amsterdam 236.70, Berlin 178.50, Stockholm 106.25, Oslo 101.35, Kopenhagen 86.10, Praga 5.40, Helsinki 8.92%, Buenos Aires 103.

Mariborska napoved. Pretežno oblačno in tiho vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura 10.2, danes najnižja 1.4, opoldne 8.2.

postavljene v Maginotovo črto. Ekspedicijski korps bo obsegal eno divizijo, ki bo pa opremljena z najmodernejšim orožjem in večinoma motorizirana. Že sedaj se pripravlja tudi že druga divizija, da sledi prvi, ako bi bilo potrebno. Treba pa je pri tem upoštevati ogromno razdaljo, ki jo morajo avstralski vojaki premagati, da dospejo na evropsko bojišče.

Stalin dolži demokraciji krivde za vojno

MOSKVA, 30. nov. Reuter. Stalin je podal moskovskemu dnevniku in glavnemu uradnemu glasilu sovjetske politike »Pravdi« izjavo, v kateri je med drugim obtožil Francijo in Veliko Britanijo, da sta oni odgovorni za sedanjo vojno.

Stalin je dejal dalje dobesedno: »Sovjetska unija je bila vedno prepričana in je tudi še sedaj, da bi čimprejšnji konec vojne ogromno izboljšal položaj vseh držav in vseh narodov.«

Poostrena blokada zadene posebno Japonce

TOKIO, 30. nov. Agex. Japonski tisk je pričel ostro kampanjo proti Angliji in Franciji zaradi poostre pomorske blokade Nemčije. Listi pravijo, da Japonska ne bo dovolila, da bi se omejevalo njeno trgovanje, ali da bi se celo popolnoma onemogočil njen izvoz iz Nemčije. Na vsako nasilje bo Japonska odgovorila s protinasiljem. Japonski odpor proti blokadi nemškega izvoza izvira predvsem iz dejstva, da je dobivala dostej iz Nemčije precej vojnega materiala, posebno orožja. Ako se blokada izvede do zadnjih konsekvenc, bo Japonski zaprt še ta vir vojnih dobav.

TOKIO, 30. nov. DNB. List »Nichi-Nichi« poroča, da japonska vlada zdaj pretresa vprašanje, kakšne ukrepe naj

bi storila proti gospodarski blokadi od strani Velike Britanije in Francije.

BERLIN, 30. nov. DNB. Nemški listi napadajo angleško blokadno odredbo in naglašajo, da te represalije od strani Velike Britanije pomenijo dejansko očitno kršitev mednarodnega prava. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poudarja, da je nevtralnimi deželami znano, da tu ne gre za represalije, ampak da je Velika Britanija take ukrepe že davno pripravljala.

BERLIN, 30. nov. DNB. Sinoči je Nemčija zagrozila z novimi, a še neznanimi represalijami na angleško-francosko blokado. Nemško častništvo opozarja nevtralne države, naj se nikar ne podvržejo novim britskim metodam.

Domači zapiski

Praznik zedinjenja na Hrvaškem

Ban dr. Šubašič je izdal naredbo o proslavi narodnega praznika po banovini Hrvaški. Po vseh cerkvah bodo svedčane službe božje, ki se jih bodo udeležili vsi predstavniki državnih in krajevnih oblasti. Na vseh banovinskih in samoupravnih poslopih naj se izobesijo državne in hrvaške zastave, v srezih, kjer biva pretežno srbsko prebivalstvo, pa poleg državne in hrvaške tudi srbska zastava.

Preureditev države najvažnejši

V beograjskem »Napredu« razpravlja prof. dr. Mihajlo Ilić, kako je treba zaradi enakopravnega upravljanja in porazdelitve finančnih bremen in dohodkov čimprej izvesti nadaljnjo preureditev države. To zahteva interes tistih delov, ki doslej po preureditvi niso bili prizadejani. Stališče, da bi najprej prešli k volitvam in naj bi nova skupščina razpravljala o nadaljnji preureditvi, ni upravičeno, ni demokratiško, ker enakost zahteva, da se preureditev po paragrafu 116 izvede tudi drugod, izven Hrvaške. Zadnje bedi sedo bo seveda imelo ljudstvo. Če pa hočemo, da bo ljudstvo umelo pravilno odgovoriti, mu je treba pokazati vprašanje v celoti ter zato pred njegovo sodbo postaviti ne delno, temveč popolno preureditev države. Drugačno ravnanje bi povzročilo velike zmede in spore med ljudstvom. Ves napor za sporazumno preureditev države bi bil brezuspešen. Temu se je pa treba v najvišjem interesu države in naroda izogniti.

Sokolstvo in osvobojenje

»Sokolska volja« piše k 1. decembru in pravi med drugim: V klasičnem veku slovenske romantike se je razgibal naš narod, ko je na svojih mogočnih taborih v Ljutomeru, v Žalcu, v Sempasu na v Krasu, v Ormožu, v Sevnici in v Vižmarjih pri Ljubljani brez strahu zahteval pravico in svobodo, prosil avstrijsko »pomlad narodov«, njen stрупni absolutizem in vse Bachove huzarje za polutajem in vse Bachove huzarje za polutajem in prekel na dno pekla. Vižmarški tabor je bil ravno pred 70 leti. Zbral je pod zastavo Južnega — danes Ljubljanskega Sokola 30.000 slovenskih duš (na njem je manifestiral svojo voljo tudi pisatelj Fran Levstik). Kakšno je bilo mišljenje prvih Sokolov na jugu, dokazuje dejstvo, da so dali 1864 izdelati svoj zastavo v Pragi, vanjo pa uvesti jugoslovanski grb, ki ga je avstrijska policija prepovedala. Vižmarški tabor je odločno zahteval »edinstvo južnih Slovanov, ki naj usmerijo vse svoje delovanje tako, da bodo pomagali zadovoljiti v enaki meri tudi bratom onkraj meje.«

Minister Bottai v Beogradu

Italijanskega prosvetnega ministra Bottaia je ob prihodu iz Sofije na beograjskem kolodvoru sprejela italijanska kolonija s poslanikom Mariom Indellijem na čelu ter šef sekcije za kulturno sodelovanje s tujino, Velmar Janković. Minister si je ogledal beograjske znamenitosti. Ob 11.30 je bil sprejem v Italijanskem domu, nato pa obed na poslaništvu. Popoldne je Bottai nadaljeval vožnjo v Rim.

Mladina pred novimi nalogami

V mladini je bodočnost naroda in države. Ko bodo politične prilike pri nas normalizirane in se bo politično življenje pri nas naslonilo na demokratično osnovo, kar se zdaj pripravlja, se bo mladina spet lahko posvetila študiju. Dolžnost države pa je, da se pobriga za mladi naraščaj in njegovo pripravo za aktivno sodelovanje v državni upravi. (»Delo«.)

Predstavnništvo Čehov in Slovakov

Poleg Madžarov, Nemcev in Rumunov se potegujejo zdaj tudi naši Čehi in Slovaki, da bi dobili ali v senatu ali parlamentu vsaj enega zastopnika. Čehov in Slovakov je v Jugoslaviji blizu 80 tisoč. »Dan« dostavlja k temu, da bi našim bratom, ki so nam najbližji, vsekakor bilo treba ustreči, da pridejo do svojega zastopstva v skupščini.

Ustanovitev Samostojne demokratske stranke v Sloveniji

V Mariboru se je sestavil prvi slovenski akcijski odbor SDS kot začetek ustanovitve slovenskega dela Samostojne demokratske stranke

Pred 12 leti je bila od Hrvatske seljaške stranke (HSS) in Samostojne demokratske stranke (SDS) ustanovljena Kmetško-demokratska koalicija, katere eden glavnih ciljev je bilo zbiranje vseh demokratskih sil v državi za obrambo demokracije in notranji narodni sporazum.

Na tej politični formaciji so bili tedaj udeleženi tudi Slovenci, ki so pa pozneje iz oportunističnih razlogov zapustili KDK, kar se je pokazalo kot usodna napaka. Če bi Slovenci vztrajali v trdnem zavezništvu KDK in tudi oni ostali v konsekvenci in odločni 12-letni, žrtveni opozicijski borbi za demokracijo ter za svobodo in enakopravnost naroda, bi medtem v Sloveniji ne bile šle v izgubo velike idealne vrednote in bi pri nas škoda države in celokupnosti naroda ne bila zavladala v političnem življenju

taka kvarna in obupna politična dezorganizacija, kakor je.

Da se na novo organizira in iz temelja obnovi pred 12 leti tudi v Sloveniji začeto veliko delo za zbiranje vseh demokratskih sil z namenom pozitivnega in konstruktivnega dela na vseh področjih javnega življenja, je bila pred nekaj tedni v Zagrebu ustanovljena Slovenska kmetško-delavska stranka, sedaj pa so začeli v Sloveniji na novo snovati slovensko Samostojno demokratsko stranko kot slovenski del vsedrjavne SDS, katere poslanstvo je brezkompromisna in načelna demokracija, složno delo in duhovno vsklajenje narodnih individualnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev v državni celoti, obramba Jugoslavije ter neodvisnost in svoboda Balkana.

Akcijski odbor slovenske SDS za Maribor je sestavljen tako-le:
Dr. Makso Šnuderl, odvetnik; mag.

pharm. Ciril Maver, lekarnar; Jože Berlič, tekstilni tehnik; Jakob Perhavec, trgovec; dr. Krsto Cazačura, kemik; Rudolf Verdonik, krojaški mojster; Nikola Jurkovič, posestnik; Stanko Detela, ravnatelj; Drago Humek, meščanskošolski ravnatelj v. p.; Fran Borčič, poslovodja; Radivoj Rehar, novinar; Miro Brečko, odvetniški pripravnik; Josip Keluc, veterinar.

Mariborski akcijski odbor SDS je prvi začetek snovanja slovenske SDS, kateremu bo sledila še ustanovitev akcijskih odborov v drugih krajih. Naloga nove politične formacije je, da postane poleg Slovenske kmetško-delavske stranke krepka podlaga za koncentracijo vseh demokratskih sil v Sloveniji ter sploh normaliziranje političnih razmer pri nas, kar bo samo v korist celokupnemu slovenskemu narodu in jugoslovanski državi.

Obrt v gospodarstvu Jugoslavije

Znano je, kako težak konkurenčni boj mora biti obrt z industrijo. V tem neenakem boju propadajo eksistence neštetihih malih ljudi. Vrženi so na cesto s svojimi družinami ali pa prisiljeni, da živitarijo ob najnižjem življenjskem standardu, ki pri vaškem obrtniku ne dosega niti standarda nekvalificiranega industrijskega delavca. Organizacije poklicnih obrtnikov so že čisto iznašle zahteve, po katerih bi se naj obrtniški položaj zboljšal ter uvedle zaščitne mere, ki bi jih naj odločno podvzeli za zaščito obrtnikov in njihovih družin. Znanj so več ali manj tudi rešili obrtniških prizadevanj, ki njihovega položaja niso dosti izpremenili.

Podobno smolo so imeli obrtniki navadno tudi pri svojih akcijah, da bi se jim preskrbelo zaposlitev s pomočjo državnih in podobnih dobav. V napredovanju industrije, ki je nujnost gospodarskega razvoja, katere se tudi mi ne moremo in ne smemo izogibati, so videli že samo po sebi tudi rešitev obrtniškega vprašanja, ki se bo tako nekako »avtomatično« rešilo. Pri tem niso mislili na usodne posledice propada obrtniških družin, katerim ni bila dana možnost eksistence kje drugje. Dostikrat bi to moglo biti doseženo zgolj s poukom, z majhnimi stroški itd. Pri tem se najbolj pokazala nasprotja, v kateri ja zabredlo današnje gospodarstvo radi svojih anarhističnih metod.

Kljub temu da so ta dejstva po svojih kvantitativnih posledicah pri nas več ali manj znana, pa posebno pri nas v bolj industrializirani Sloveniji vse premalo poznamo še pomen obrti v celokupnem gospodarstvu naše države. Pri tem je zanimivo to, da ni pomembna samo javna obrt, pomembna po nekaterih središčnih predelih države n. pr. v Bosni in Hercegovini, kjer se ravno zadnja leta na podlagi bogatih rudnih gradnji novo središče naše teže industrije.

Najbolje nam bo to dejstvo ilustrirala statistika narodnega dohodka od obeh vrst obrti ter industrije. L. 1926. je znašal dohodek domače obrti v milijonih dinarjev 4.837, obrti 7.590, industrije 5.823. Nastopna leta krize so ta dohodek nevarno znižala. Posebno poklicna obrt je bila občutno prizadeta. L. 1931. je prinesla domača obrt 3.628, poklicna obrt 5.214 in industrija 3.500 milijonov din dohodka. L. 1935. pa je dohodek domače obrti 3.386, poklicne obrti komaj 2.955 in industrije 3.010. L. 1936. se je poklicna obrt nekoliko opomogla ter so vse tri veleske našega narodnega gospodarstva prinesle skoraj enake dohodka: domača obrt 3.100, poklicna 3.044 in industrija 3.173 milijonov din.

Vsekakor se še do danes razmerje ni mnogo izpremenilo v korist industrije. Težavno pač tudi najbolj prikazujejo stanje v našem celotnem gospodarsstvu v državi, kjer imamo na eni strani težko industrijo, moderne tekstilne stroje in podobno, na drugi pa široke množice kmetijskega prebivalstva, ki ponekod v

neposredni bližini modernih tovarn še orje s primitivnimi plugi ter se oblači v izdelke najprimitivnejše domače obrti. Kot je dosegla anketa hrvatskih zadržnikov v nekaterih okrajih bivše Bosne ne poznajo niti kolovrata, ki je že štiri stoletja star izum. Primitivna hišna obrt pozna le ročno vreteno in zastarele tkalne naprave, pri katerih predevajo čolnič z roko. In ta domača obrt kljubuje še vedno modernim tekstilnim strojem naših tovarn, katerih izdelkov si ti siromašni sloji ne morejo nabaviti.

Pri vsem napredku, ki ga je naredilo gospodarstvo v naši državi, so tisoči preprostih kmetov še vedno navezani na primitivne razmere, v katerih se morajo preskrbovati z vsem potrebnim zgolj sami. Kriza v katero je zašlo pred leti kmetško gospodarstvo, je celo na mnogih naprednejših krajih potisnila kmete za stopnjo nazaj. Slovenci smo z ozirom na stanje v središčnih predelih gotovo že dolgo pred njimi. Pri nas ohranjena domača obrt zadeva na mnogo ovir, ki so podobne onim poklicne obrti. Obrt po tkzv. obrtniških va seš se skuša rešiti z zadržništvom, ki pa trpi na pomanjkanju kapitala in tudi na drugih ovirah. Vendar pa so poleg teh neposrednih pojavov krize obrti važne za nas tudi neposredne posledice vprašanj, ki jih porajajo z ozirom na zgoraj navede-

no stanje, nadaljnji poizkusi industrializacije v naši državi.

Konkurenca med poklicno in domačo obrtjo na eni strani ter industrijo na drugi se nikakor ne sme zaključiti zgolj v interesu lastnikov industrije. Sedanje reševanje je metalo na trg sence, pod katerimi se je začelo nevarno hiranje in je onemogočalo zdrav razvoj industrije same. Kdaj in kako bo postal bosanski primitivnež sposoben konsument vseh industrijskih izdelkov, ki jih je sedaj prisiljen izdelovati doma? Kako bo dvignjen njegov življenjski standard (in to vprašanje se nam zastavlja tudi v Sloveniji neposredno)? Upoštevajoč nesposobnost tega primitivca, da bi kupoval kmalu industrijske izdelke, mu skuša pomagati hrvatsko narodno zadržništvo z uvedbo naprednejših strojev (ki so za evropske pojme že davno zastareli): kolovrata in tkalnih lesenih strojev. Napredek je tri- do sedemkrat. Vendar pa bodo tudi ta vprašanja morala biti rešena obenem z vprašanji konkurence med racionaliziranimi veleposestvi doma in v tujini ter malim kmetijskim obratom, z vprašanjem »škarj« med industrijskimi in poljedelskimi produkti, na široki podlagi v korist blagostanja najširših slojev, da se ohranijo zdravi in sposobni za važne naloge, ki čakajo tudi naš narod v bodočnosti. -ič.

Proslava Zedinjenja v Celju

Praznik Zedinjenja se bo tudi v Celju, kolikor je v danih razmerah mogoče, slovesno proslavil. Danes zvečer bo v Mestnem gledališču slavnostna akademija Sokola-matice z izbranim sporedom. Jutri ob 8. bo v opatijski cerkvi sv. Danijela slovesna zahvalnica, nato pa v pravoslavni cerkvi sv. Save, evangelijski cerkvi in starokatoliški kapeli. Po cerkvenih opravilih se bodo na okrajnem načelstvu sprejemale čestitke. Ob 11. bo v sokolski telovadnici sokolska proslava. Zvečer ob 20. bo v Mestnem gledališču slavnostni koncert. Spored koncerta je bogat samih slovanskih skladb. So-

delujejo: Celjsko pevsko društvo, Celjski Zvon, »Oljka«, vojaška godba ter godalni kvartet in mladinski pevski zbor Glasbene Matice. Koncert bo nudil zares umetniški užitek. Mladinska organizacija katoliškega prosvetnega društva priredi drevi v proslavo Zedinjenja prosvetni večer z godbo in slavnostnim govorom. Mestno županstvo je pozvalo hišne posestnike, da na svojih hišah razobesijo državne zastave. Pročelje mestnega magistrata bo na predvečer in na praznik sam zvečer slavnostno razsvetljeno.

Tekstilna industrija na Balkanu

V povojni dobi se je tekstilna industrija močno razvila tudi v državah jugovzhodne Evrope, z njo vred pa se je začelo v teh državah tudi pridelovanje bombaža; vendar pa to pridelovanje ne more kriti naraščajočih potreb naglo razvijajoče se tekstilne industrije.

V Jugoslaviji, prav tako pa tudi v Madžarski in Rumuniji je pridelovanje bombaža še vedno v začetnem stadiju; v Bolgariji, Grčiji in Turčiji pa domača proizvodnja bombaža že močno krije potrebe tankajšnje tekstilne industrije. Madžarska je začela gojiti na obširnih plantažah okoli Debrecina cele plantaže bombaža, vendar pa je to pridelovanje

še vedno omejeno. V Jugoslaviji se goji bombaž v Južni Srbiji, vendar so tu tudi vse še bolj poizkusi, ki jih subvencionira država. Taki poizkusi se delajo tudi v Dalmaciji, Črni gori in Vojvodini. Vendar je vsa ta proizvodnja skoraj brezpomembna; predstavlja komaj 1/30 surovega bombaža, ki smo ga uvozili 1937. V Rumuniji se je začelo s pridelovanjem bombaža šele 1923. Poizkusi pa so pokazali, da klimatične prilike niso povoljne za to kulturo. Vendar pa si Rumunija kljub vsemu temu vztrajno prizadeva, da bi čimbolj popularizirala pridelovanje bombaža na domačih tleh.

Na Balkanu je Bolgarija eden izmed

najstarejših proizvajalcev bombaža, saj se je v njej prideloval bombaž že v preteklem stoletju. Bolgarski bombaž ni prvovrsten ter daje debelo in srednje vrste predivo. Bombaž, ki ga Bolgarija uvozi, je cenejši kakor oni, ki ga pridelata doma.

Grčija je pričela z gojenjem bombaža l. 1924., od l. 1931. pa skrbi za kulturo bombaža posebni narodni zavod. Pridelovanje bombaža je zavzelo v Grčiji že 76.000.000 ha, in ta površina daje 14.600 ton bombaža. Bombažne plantaže se nahajajo danes po vsej Grčiji, proizvodnja pa krije že 90 odst. domače tekstilne industrije. Ko bo Grčija dosegla še potrebno kvaliteto, bo postala važna izvoznica bombaža.

Turčija prideluje bombaž že stoletja, omeniti je treba samo Anatolijo. L. 1938. so bombažne plantaže zavzele 275 tisoč ha. Preteklo leto je pridelala Turčija 60.000 ton bombaža, 1936 samo 51 tisoč ton. Vendar pa domača tekstilna industrija porabi komaj 36 odst. domačega pridelka, vse ostalo se izvozi. Izvoz turškega bombaža je bil v neposredni odvisnosti od kvalitete pridelka, zato si Turčija zadnja leta prizadeva, da čimbolj dvigne kvaliteto.

Za sedanjo dobo, ko je zaradi pomorske blokade tudi naša država navezana na domači pridelok bombaža in na uvoz bombaža iz balkanskih držav, bo gotovo zanimiva tabela, ki prikazuje, koliko bombaža se je pridelalo doma in koliko se ga je v zadnjih letih uvozilo.

Leto	Pridel. v tonah	Uvoz v tonah
1934—1935	49.756	57.656
1935—1936	71.500	56.850
1936—1937	70.800	64.770
1937—1938	92.500	74.900
1938—1939	89.100	81.550

Iz navedenih podatkov je razvidno, da se v omenjenih državah javlja močna težnja po avtarkiji in izboljšanju kvalitete domače pridelka.

Nov dnevnik v Ljubljani

V soboto, dne 2. decembra, bo izšla v Učiteljski tiskarni v Ljubljani prva številka novega ljubljanskega dnevnika pod naslovom »Večernik«. Izdajal ga bo g. Adolf Ribnikar kot dopolnilo mariborskega dnevnika »Večernika« za Ljubljano. Izhajal bo ob delavnikih po prihodu mariborskega popoldanskega brzo-viaka, oddajal pa se bo v manjšem obsegu, kot priloga mariborskega »Večernika«.

Na ta način bo ustrezno željam, da bo v Ljubljani imel »Večernik« tudi obširnejše in zadnje vesti o lokalnih dogodkih. Ker izhajata sedanja ljubljanska popoldnevnik in večernik in zato lahko pričakovati le južanje in dopoldanske vesti, bo ljubljanski »Večernik« kot priloga mariborskega »Večernika« izpopolnil veliko vrzel v našem novinarstvu, ker bo kot edini ljubljanski večerni list lahko objavljati tudi še popoldanske vesti o domačih in tujih dogodkih.

Posamezna številka mariborskega »Večernika« s priloženim ljubljanskim »Večernikom« bo še dalje stala v prodaji samo 1 din, mesečna naročnina za oba dnevnika skupaj pa bo znašala 16 din.

Uredništvo in uprava »Večernika« v Ljubljani je začasno v dvoriščni tiskarni zgradbi Učiteljske tiskarne, Frančiškanska ul. 6. Začasna telefonska številka uredništva in uprave »Večernika« je št. 4177.

Redno plačujte naročnino, sicer Vam ugasne pravica zavarovanja „Večernikovih“ naročnikov na

10.000 din

Novice

Ze tretji zločinski požar na Murskem polju

Komaj dva dni potem, ko je velikanski požar v Ključarovcih razburil vso Mursko polje, se je v torek zvečer znova pojavil rdeči petelin, tokrat v Noršincih. V torek zvečer je začel goreti veliki, s slamo kriti skedenj posestnika Zemličiča. Lesena zgradba je bila na mali v plamenih. Gasilci so se mogli omejiti le na obrambo sosednih objektov. Rešili so le nekaj inventarja, dočim sta seno in sla-

ma docela zgorela. Škoda je le deloma krita z zavarovalnico.

Pri reševanju, ko je vlečil iz gorečega skednja voz, se je nenadoma sesulo ostrešje na želarja Marka Lipšo. Lipša je dobil občutne poškodbe na glavi in opeklino po telesu.

Prebivalstvo je zelo razburjeno. V Ključarovcih so celo našli neko pismo,

v katerem pravi neznani požigalec, da bo zgorelo polovico Ključarovec in Lukovec ter tudi mnogo hiš po drugih vaseh. S tem je očitno dokazano, da povzroča požare zlobna roka. To je tekom enega meseca že tretji požar na Murskem polju. Orožniki so marljivo na delu in prebivalstvo upa, da bo požigalec kmalu v rokah pravice.

Higienična ureditev stanovanj

Protituberkulozna zveza v Ljubljani polaga veliko važnost na higienično ureditev stanovanj, ki naj bi zagotovila zlasti delavskim slojem in kmetskemu življu kolikor mogoče vse pogoje za zdravje rodbin in njihovega naraščaja. Obče je znano, da mnogo stanovanj ne odgovarja najprimitivnejšim zdravstvenim predpisom in da tvorijo hvaležna legla nalezljivih bolezni, predvsem najzahrbtnejše sovražnice našega naroda — jetike. Protituberkulozni zvezi je dobro znano, da marsikatera družina vsled težkih socialnih razmer ne more urediti stanovanja tako kakor bi želela, vendar pa prav vsakdo lahko posveča največjo pažnjo čistoči in zračenju, ki sta glavna

pogoja za preprečenje jetike. P. Z. bo tudi za letošnji Božič razdelila za območje vsakega protituberkuloznega dispanzerja dve skromni nagradi onim rodbinam, katerih stanovanja se odlikujejo po posebni čistoči in higieniški ureditvi (ločitev jetiškega bolnika od zdravih, sistematično zračenje itd.). V ta namen bodo dispanzerske sestre na podlagi svojih opazovanj sestavile seznam takšnih stanovanj ter jih potom protituberkuloznih dispanzerjev dostavile Protituberkulozni zvezi, ki bo nato odobrene nagrade še pred Božičem razdelila. Pripominjamo pa, da iz tega naslova že nagrajena higienična stanovanja pri nagradah ne pridejo večovič v poštev.

Opozorilo Koroškim borcem

Pravilnik, s katerim je bila ustanovljena spominska kolajna na boje ob severni meji pred 20 leti, določa, da se ta kolajna prizna tudi tedaj padlim in drugim medtem že pomrlim borcem, izročena pa se na pismo prijavo njihovim sorodnikom. Zato prosimo, naj sorodniki pošljejo nekolkovano prijavo — po možnosti z navedbo znanih jim podatkov (kakor n. pr. rojstnega datuma ali vsaj rojstne letnice, rojstnega kraja in domovinske občine, tedanje njegove vojaške edinice, vojaškega čina, dneva in kraja smrti, kje je pokopan, imena predstavljenih starešin, nekaterih tovarišev itd.) vsaj do konca leta 1939. glavnemu odboru Legije koroških borcev v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 7-I. Iz pri-

jave mora biti razviden natančen naslov in sorodstveni odnos (n. pr. oče, mati, brat, sestra, stric, sestrična itd.) onega, ki vloga prijavo. Gornje podatke potrebujemo tudi za seznam padlih borcev, ki bo objavljen na čelu nameravane »Spominske knjige o bojih na severni meji«, posvečene njihovemu spomnu. Če je pokojnik zapustil iz tedanje dobe kake vojaške fotografije ali vojaške beležke ali celo dnevnik, izvolite to poslati semkaj v pregled proti vrnitvi. Eventualne originalne tedanje vojaške dokumente pokojnika prepisite doslovno in prepis priložite prijavi, originalno listino pa dobro shranite.

Glavni odbor L. K. B.

Reorganizacija Prizada

Te dni je bil v Beogradu občni zbor Prizada, na katerem je bila izvoljena popolnoma nova uprava. Predsednik je pomočnik trgovinskega ministra dr. Savo Obradović. V smislu nove uredbe je ban banovine Hrvatske imenoval v upravni svet upravnika Gospodarske Sloge Dragotina Tota, ki je bil izvoljen za podpredsednika Prizada, nadalje je ban delegiral dr. Silvestra Gjunija, zastopnika splitske Zadrुžne zveze, in inž. Dragutina Makarja, svetnika pri banski upravi v Zagrebu. V nadzorni odbor je ban Hrvatske imenoval Josipa Aniča. Poleg

imenovanih so v upravnem svetu še šef Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine dr. Milutin Petrović, pomočnik finančnega ministra dr. Anton Filipančić, svetnik finančnega ministrstva Zarija Starčević, generalni direktor Poštne hranilnice dr. Milenko Marković ter med drugimi še dr. Jože Basaj, ravnatelj Zadrुžne zveze v Ljubljani. Zanimivo je, da so prišli v vodstvo Prizada predvsem predstavniki konzumentov, ki niso zainteresirani na previsokih cenah ter bo v bodoče Prizad interveniral tudi proti previsokim cenam na tržiščih.

NOVINARSKI KONCERT V LJUBLJANI

Vsaokletni novinarski koncerti 1. decembra so postali za Ljubljano že tradicionalni. Novinarski koncert zbere vso elito Ljubljane in tudi Slovenije. Brez razlik v prepričanju se na tem koncertu zbera odlični javni delavci in je zato novinarska družabna prireditve zelo važna za uglajevanje nepotrebnih trenj. Novinarji se potrudijo, da je njihov koncert res na umetniški višini. Tako bo tudi letošnji novinarski koncert združil več odličnih umetnikov, ki bodo zbrani elitni družbi nudili velik umetniški užitek. Na jutrišnjem novinarskem koncertu na Taboru bo tudi več odličnih gostov iz severne Slovenije.

29 LOKOMOTIV BO IZDELALA DOMAČA INDUSTRIJA

Prometni minister inž. Beslić je podpisal odlok, po katerem se bo pri domači industriji naročilo vagonov in lokomotiv v vrednosti 120 milijonov din. Naročilo predvideva 29 lokomotiv za normalni tir, 410 do 420 tovornih vagonov za ozki in normalni tir ter 70 potniških vagonov za normalni in ozki tir. Lokomotive in vagoni bodo morali biti izdelani v teku 18 mesecev.

TIFUS V VARAŽDINSKEM OKRAJU

V Vinici, Lepoglavi in Maruščevcu se je pojavila epidemija tifusa. Zdravstvene oblasti so ukrenile vse potrebno, da preprečijo nadaljnje širjenje bolezni. V Vinici je zbolelo na tifusu 10 ljudi, od katerih je dvoje podleglo. Zadnjih pet ljudi, ki so oboleli v Lepoglavi, so takoj prepeljali v varaždinsko bolnišnico.

BEOGRAJSKA INDUSTRIJA NE BO ČUTILA POMANJKANJA BENCINA

Kakor javljajo iz Beograda, je tamkajšnja industrijska zbornica dosegla pri prodajnih bencinskih družbah, da bodo dobavljale dovolj bencina za beograjsko industrijo.

SLABE AVTOBUSNE IN POŠTNE ZVEZE V PREKMURJU

Glede na objavljeni članek daje poštna uprava sledeče pojasnilo: Sedanji svetovni dogodki niso prizanesli samo privatnim, temveč tudi ne državnim prometnim podjetjem. Predvsem so najbolj prizadeta avtobusna podjetja, ker moramo pogonska sredstva (bencin, nafta) ter gume dobavljati iz inozemstva. Tržne cene le-teh za avtobusni promet neobhodno potrebnih predmetov so se v teku zadnjih mesecev tako povišale, da

acijo, Mira Danilova je podala Erno z veliko rutino in občutjem, Maša Slavčeva je učinkovito igrala vlogo služkinje Marte. Scenarija je bila okusna, igralci so želi priznanje in bili nagrajani s krasnimi sopki. — M. C.

c **Mezdno gibanje** se je pričelo med krojaškimi pomočniki v Celju. Vsled naraščajoče druginje zahtevajo zvišanje plač. Govora je tudi o novi kolektivni pogodbi.

c **Vodovod bodo napeljali** v planinsko kočjo na Lisci. Vodo bodo zajeli pri Sv. Joštu, od koder bodo speljane navzgor vodovodne cevi v dolžini 610 metrov. Vsa dela bodo stala 60.000 din.

c **Naše oblasti** so pri Solčavi zajele več naših državljanov, ki so pobegnili v Nemčijo in se sedaj vrnili nazaj.

c **Zdravniško dežurno službo** za člane OUZD v Celju ima jutri dr. Franc Premišak, Cankarjeva 6.

c **Ukradeno kolo** so našli na podstrešju posestnika Založnika v Lipi na Frankolovem. Kolo je bilo 1. novembra ukradeno Alojzu Krajncu v Višnjavi v Vojniku.

c **Tatvina**. Z njive posestnice Olge Širca v Zalcu je bilo ukradeno pred dnevi okrog 300 kg hmeljske žice. Orožništvo je izsledilo tatu v osebi Ladislava Poklača iz Soštanja. Poklač je tatvino priznal in rekkel, da je prodal ukradeno žico Vilmi Glumac v Celju.

c **Umrla je v celjski bolnišnici** 14 letna hči rudarja Stefanija Leskovskova iz Liboj pri Petrovčah.

c **Pištopla** se je sprožila pri igranju 14 letnemu mizarskemu vajencu Rudolfu Balohu iz Braslovč. Kroglja mu je prst prelila levo dlan.

c **Slamorenica** je odrezala pri delu štiri prste na desni roki 40 letnemu posestniku Antonu Jelenku iz Vitanja.

c **Nesrečen padeč**. 7 letni sin delavke Stanko Rožič iz Nove vasi pri Celju je doma padel in si zlomil desno roko v zapestju.

c **Napad**. 73 letnega posestnika Petra Tramška od Sv. Petra na Medvedovem selu je doma v njegovem hlevu napadel sosed z motiko in mu prizdejal težke poškodbe po glavi in telesu.

Ptuj

p **Odbor za pobijanje druginje in brezvestne spekulacije**. Dasi ta odbor obstaja že nekaj tednov, še je javnosti prav malo poznana, ker še doslej ni bilo slišati da bi obravnaval kak dejanski slučaj radi neupravičene podražitve. Da se bodo zna-prizadeti obrniti na odločujoče mesto, li privedejo danes imena tega odbora. V odnavajamo zastopa mestno občino Zavadal Milha, mestni ravnatelj, namestnik Karis Hilhorst, mestni uradnik. Konzumente zastopa dr. Muha Vladimir, namestnik Kretškar, davčni uradnik. Trgovce zastopa pa Cvikel Ivan, trgovec, namestnik Hinko, trgovec; zadrugu zastopa V. Ptu- Ognjeslav, vodja Kmetijske mladine; obrtnike zastopa Grejfoner Joško, čevljar; banovanske zastopa Berlič Joško, gostilničar; stanovanske zastopa Prapor Franc, bančni uradnik, namestnik Križe Pavel, geometer.

p **Mestni svet** ima danes ob 18. uri javno sejo, na kateri se bodo med drugim obravnavale tudi prošnje za podporo.

p **Prejeli smo**. Na davčni uradnik, kjer se izdajajo kolki, običajno čaka na vrsto kopicia ljudi, ker se pri tem okenuje vršujejo tudi še drugi posli. Trafikanti, ki hočejo kolke, so tu večkrat zapostavljeni. Službujoči uradnik pogosto prej odpravi vne prišlece kot pa trafikante, ki mnogi mučno čakajo s svojimi polabljenimi nogami.

p **„Ljudske univerze“**. Predavanje dr. Frana Zwittera o 150 letnici francoske revolucije je bilo izredno dobro obiskano. Kot prvo predavanje v tej sezoni je dalo odboru pobudo, da bo skrbel za redno in pogosta predavanja. Občinstvo je zorno sledilo izčrpnemu izvajanju predavatelja. Obravnaval je vzroke revolucije, ki so tlačili v tedanji neurejeni družbi, njene posledice ter njene vrednote za razvoj človečanstva.

je vzdrževanje prometa v prvotnem obsegu nemogoče. Poštna uprava je bila v teh okoliščinah prisiljena, da promet na nekaterih progah utesni in je določila dvakratno vožnjo na progi Murska Sobotna—Rogaševci samo v dnevih največje frekvence. Ker cene bencina, nafte, gume in drugega avtomobilskega materiala še vedno naraščajo, bo poštna uprava slej ko prej prisiljena reducirati poštno vožnjo na vseli progah, če hoče, da bo vzdržala. Edini izhod iz težke situacije avtoprometa je omejitev števila dnevnih voženj, ker če tega ne storimo, bi bili čez čas prisiljeni ukiniti vse vožnje. Po-tujoče občinstvo naj upošteva vse težkoče, s katerimi se morajo danes boriti vsa avto-podjetja — pa tudi državna.

o **Devizni predpisi** veljajo odslej že za izvoz v vrednosti preko 250 din. Blago se sme izvoziti samo z zavarovanjem valute, o čemer da potrdilo Narodna banka.

o **Smrt pod motorjem**. Litjiškega mizarskega mojstra Emila Koprivnikarja je v Ljubljani povozil neki motociklist. Dobil je tako težke poškodbe, da je v bolnišnici izdihnil.

o **Prezgodnja smrt mlade žene in matere**. V Sp. Poljčanah je po daljšem bolehanju umrla daleč okrog znana posestnica, komaj 38 let stara gospa Matilda Gajšek. Pokojnica iz znane ugledne družine Debelakove iz Lovnika, se je po poroki naselila s svojim možem stalno v Poljčanah. Možu je bila vsa leta srečnega zakona najzvestejša družica in pomočnica, dvema otrokoma, Majdi in Jožetu, pa najboljša mati. Tudi izven družinskega kroga so imeli gospodinjjo Gajškovo nad vse radi. Pokojnica je podpirala tudi društva. Posebno je sodelovala pri prireditvah poljčanske gasilske čete, ki jo šteje med svoje častne članice. Lep pogreb v ponedeljek je izpričal, kako velik krog znancev in prijateljev je imela pokojnica. Njen grob je bil obsut z vencii in svežim zelenjem. Pevci so ji zapeli »Vigred«.

Celje

c **„Partija šaha“**. V torek zvečer je v našem gledališču proslavil 25 letnico svojega gledališkega udejstvovanja g. Valo Bratina. Ob tej priliki so vprizorili člani ljubljanske drame Bevkovo komedijo „Partija šaha“. Igra je duhovita, vzeta iz življenja in naravno pisana, nekatere scene so epične in imajo precej dramatične v sebi. Problem zakonskega trikotja je resno s fineso in duhovitostjo obravnavan. Valo Bratina, ki je igra režiral in igral glavno vlogo, je kot industrijec podal izenačen lik z naravno in doživljano igro. Drenovec kot Gale je ustvaril solidno kre-

Banovinska anketa za zvišanje plač

Na pobudo Delavske zbornice v Ljubljani je ban dr. Natlačten sklical anketo zaradi prilagoditve mezd delavcev in nameščencev naraščajoči druginji. Ban je izdal naslednji akt: »V poslednjem času je zaznamovati, da so začele znatno naraščati cene blaga, raznim obrtnim izdelkom in kmetijskim proizvodom. Ker se med drugim posebno občutno dvigujejo zlasti tudi cene življenjskih potrebščin in je mogoče pričakovati zaradi izpremenjenih razmer tudi še nadaljnje zvišanje cen, je potrebno, da se prilagodijo naraščajoči druginji tudi zaslužki delavcev in nameščencev.« Anketa pod vodstvom banske uprave bo 5. decembra.

Kontrola žita in moke

Te dni je izšla uredba o prijavljanju zalag žita in moke. Ta predpisuje, da morajo osebe, ki se pečajo z žitno trgovino, kakor tudi trgovski mlini (mlini, ki kupujejo žito) voditi »žitno knjigo«. V njo morajo vpisati vse zaloge pšenice, koruze, ječmena, ovsa in pšenične moke od dneva objave te uredbe. V omenjeni knjigi morajo biti zabeležene tudi vse kupne in prodajne pogodbe za žitarice z navedbo roka, kraja in cene pogodbenih nabavk. Žitnih knjig ne vodijo trgovci, katerih skupni mesečni zaključki ne presegajo 2000 kg žita ali mo-

ke. V začetku vsakega meseca je treba poslati upravni oblasti prve stopnje prijavo o stanju zalag na zadnji dan preteklega meseca. Žitni trgovci in mlini morajo dovoliti legitimiranim organom oblasti vstop v vse poslovne prostore in jim dati na vpogled vse poslovne knjige in poslovna pisma. Vse javne prometne in avtobusna podjetja) so dolžne voditi točne podatke v prometu žitaric ter te podatke v mesečnih pregledih pošiljati prometnemu ministristvu.

Maribor

Uspešno delo za olepšavo mesta

Pri »Orlu« je bil občni zbor Olepševalnega društva v Mariboru, ki ga je vodil dolgoletni predsednik g. dr. Lipold. Ta je uvodoma obširno poročal o finančnem stanju društva, ki je letos zelo neugodno in se je bilo bati, da društvo ustavi delovanje. Vendar se je zadnje čase dosegel sporazum z mestno občino. Tajnik g. Kolar je nato podrobno poročal o delovanju Mestnega olepševalnega društva, ki šteje 961 članov. Društvo je v pretekli poslovni dobi skrbelo za olepšavo mesta, kolikor so mu pač to dopuščala denarna sredstva in je zasadilo tudi letos par sto drevesc na mariborskih ulicah. Novih investicij niso

zmožni, ker nimajo sredstev niti za vzdrževanje sedanjih naprav. Blagajnik g. Gily je poročal o društvenih financah. Društvo je imelo še pred nekaj leti nad 300.000 din prihrankov, s katerimi je nameravalo kriti nekatere večje investicije. Skoraj ves denar pa je moralo uporabiti za kritje izgub v zadnjih letih. Občina je sicer deloma ugodila prošnji Olepševalnega društva za zvišanje subvencije in delnega odpisa dolgov. Vendar je vse to premalo. Začela so se pogajanja z mestno občino, da se društvu zagotove večji dohodki. Že sedaj se lahko reče, da je nadaljnji obstoj Olepševalnega društva

zagotovljen, kar je tudi v interesu mestne občine, ki bi sicer morala sama prevzeti ves delokrog Mestnega olepševalnega društva.

Odbor se je v smislu pravil nekoliko povečal. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. dr. Lipold, za podpreds. finančni svetnik g. Knopp, za tajnika uradnik gradbenega urada g. Kolar, za blagajnika pa bančni uradnik g. Gily. V odboru je tudi več mestnih svetnikov. Ob zaključku zborovanja so zborovalci imenovali dr. Lipolda, ki je že 15 let predsednik Olepševalnega društva, za častnega člana.

* Vesel Miklavžev večer priredi Motoklub »Maribor«, dne 2. dec. v Gambrovini dvorani. Ples! Začetek ob 20. uri. Vsi člani in sportniki prisrčno vabljeni.

* Akademski ples, 5. januarja 1940. priredi Akademski podporni zadruga. Prosimo ostala društva, da pri svojih prireditvah to upoštevajo.

Kino

* Grajski kino. Danes »Malo okrožno sodišče«. Hans Moser. — Od petka dalje »Snegulčica in 7 škrtov«. Krasen film za mlade in stare v naravnih barvah.

* Kino Esplanade. Danes zadnjič »Ona in njenih 100« z Deanno Durbin. Petek »Snegulčica in njenih 7 škrtov«, največji, najlepši in najdražji film vseh časov v naravnih barvah.

* Kino Union. Do petka »General Ling«, vefilm, tajnost kitajskega življenja. Inkišinov Griffith Jones.

* Zvočni kino Pobrežje. »Svatba pod revolucijo«. 1. dec. ob 19.30, 2. dec. ob 19.30 in 3. dec. ob 15., 17. in 19. uri.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 30. novembra, ob 20.: Slavnostna akademija fantovskih odsekov in šolskih krožkov.

Petek, 1. decembra, ob 15.: »Veriga«. Brezplačna predstava za mestne revče. Ob 20.: »Hlapec Jernej in njegova pravica«. Globoko znižane cene.

Damsko svileni in maco perilo, pletenine, nogavice, šale itd. Vodimo kvalitetno blago, nizke cene. Damska in moška modna trgovina A. Hedžet, Maribor, Aleksandrova 9

Radio

Petek, 1. decembra
Ljubljana: 9.15 Solska ura; 11. 00; 13.02 Bežigraski pevski zbor; 14., 22.15 Plošče; 17. Medvedova zgodovinska igra »Viljem Ostrovrhar«. — Zagreb: 17.15 Koncert vojaške godbe. — Beograd: 20. Svečani koncert beograjske filharmonije in zbora Glasbene matice iz Ljubljane, dirigent Mirko Polič. — Sofija: 5.45 Jutranja oddaja; 17.30 in 19. Lahka in plesna glasba; 19.50 Wagnerjeva opera »Tannhäuser«. — Budimpešta: 18.50 Madžarske melodije; 23.20 Ciganska glasba. — Milan: 21.10 Simfonični koncert. — Praga: 21. Foersterjev festival.

* Se pred Miklavžem izide nova mladinska knjiga Tiskovne zadruga »Dedek povelj«, saljive belokrajinske pripovedke pisatelja Lojzeta Zupanca s številnimi ilustracijami Maksima Gasparija. Cena knjigi bo 28 dinarjev. Prijetno saljiva vsebina bo v veselje mladim in starejšim.

* Alarmantne vesti, ki jih razširja mariborska nedorasla mladina, so resnične. Sokolski dom obiščejo dne 3. in 5. dec. ob 16. uri glavar pekla Mefto, kancler Vicipucii, minister Asmodej in sekretar Belcebub, ki se nam bodo predstavili v igri »Upor v peklu«. Istočasno nam je najavil svoj prihod Miklavž z vsem svojim čarobije polnim spremstvom. Predprodaja vstopnic pri Putniku. Darila se sprejemajo v sokolski pisarni.

Klobuke, športne čepice v najnovejših oblikah, srajce, samoveznice, okavice, vse vrste nogavic A. Hedžet, Maribor

* Miklavževa igra in obdaritev 3. in 5. decembra ob 16. Sokolski dom. Predprodaja vstopnic Putnik.

* Priporočila se specialna trgovina dežnikov, Betka Lešnik, Maribor, Glavni trg 17a. Sprejemajo se popravila.

Telovadna akademija

SOKOLSKEGA DRUŠTVA MARIBOR-MATICA • SE VRSI DNE 30. NOVEMBRA 1939 • OB 20. URI V SOKOLSKEM DOMU

40 letnica slovesne otvoritve Narodnega doma v Mariboru

Mariborski Narodni dom je bil zgrajen že l. 1898. Pod vplivom tedanjih političnih razmer pa se je opustila vsaka slovesna otvoritev; niti naši časopisi niso namenoma nič poročali o tem. Posojilnica in za njo Slovanska čitalnica ter ostala narodna društva so se kar na tiho vselila pod svojo streho. Šele za obletnico zgradnje doma se je vršila velika slovesnost z otvoritvijo velike dvorane. Cela slovesnost je bila poverjena

posebnemu odseku z ravnateljem drž. učiteljskega H. Schreinerjem na čelu, glasbeno vodstvo pa je imel prof. Beran. Proti pričakovanju je bil obisk tako številen, da so bili vsi prostori polni. Na zelo pestrem sporedu sta se nahajali tudi dve enodejanski veseligrji — prvi slovenski predstavi pod lastno streho Narodnega doma v Mariboru. O zgodovinski važnosti tega dogodka tudi za današnji čas še spregovorimo.

uredila še pred nastopom zime, kar bo samo v ugled občine Studenci.

UVAŽEVANA INDUSTRIJA

* Ena najstarejših industrij v našem mestu je tovarna gospodarskih strojev in livarna železa K. & R. Ježek, Meljska c. 103. — Kakor smo se informirali, dobavlja ta tovarna ne glede na današnje razmere v nezmanjšanem obsegu svoje prvovrstne izdelke širom cele naše države. — Njena kulantnost je poslovična, vsled česar je tudi zelo priljubljena med našim podjetelskim prebivalstvom.

* Uslužbeni Nabavljalnih zadrug vabijo na Miklavževanje, katero se vrši v vseh prostorih Narodnega doma v soboto dne 2. dec. Začetek ob 20. uri. Zadržne cene.

* Društvo »Jadran-Nanos« priredi Miklavževanje v nedeljo, 3. decembra, v Grmekovi dvorani v Studencih. Prihod Miklavža ob 17. uri popoldan. Darila se sprejemajo v društveni pisarni v Narodnem domu, v nedeljo pa v gostilni Grmek v Studencih. — Odbor.

* Grič, Oset, Andrejev velesojem.
* Hotel Mariborski dvor v nedeljo, 3. dec., zvečer Miklavžev večer z domačo zabavo.

* Darila za Miklavža se lahko pri blagajni Velike kavarne oddajo.

* Danes ob 20. uri bo v Sokolskem domu v proslavo državnega praznika telovadna akademija Sokola Maribor-matica, pri kateri se zbere vsako leto mariborsko in okoliško sokolstvo in nacionalno občinstvo. Vstopnice se še dobijo pri »Putniku«.

Sv. Miklavž prinaša: Otroško perilo, nogavice, rokavice, šale, jopce, puloverje itd. A. Hedžet, Maribor

* Tiskovna zadruga, Ljubljana-Maribor je znižala cene svoji popularni pisani mladinski knjižni zbirki »Z začarane polce« za broširan izvod od 12 na 9 din, za vezan izvod pa od 16 na 12 din.

1. dec. 1939, ob 20. uri

SLAVNOSTNI PLES

Obleka: kroj - narodna noša - temna. Vstopnina: din 10—

v sokolskem domu

PRAZNIK ZEDINJENJA

Na dan obletnice državnega Zedinjenja v petek, 1. decembra, bodo bogoslužja v tuk. stolni in mestno-župnijski cerkvi ob 10. uri, v pravoslavni vojaški kapeli sv. Cirila in Metoda ob 9. uri, v evangelijski cerkvi ob 10. in v starokatoliški kapeli v Narodnem domu ob 9. uri.

Po končanih bogoslužjih se bodo sprostemale čestitke v sejni dvorani sreskega načelstva v sobi št. 38-I., kjer se nahaja v ta namen vpisna knjiga.

Vsi zg. šefi in predstavniki državnih in samoupravnih uradov, ustanov, zavodov, društev in korporacij so vabljeni, da bogoslužjenjem prisostvujejo.
Sreski načelnik: Dr. Šiška.

PROSJA NA OBCINO STUDENCI!

Občinska uprava Studenci pri Mariboru se že vsa leta trudi, da bi uredila in popravila vse nove ulice, kjer so zazidane nove hiše in se ji je to tudi po večini posrežilo. V Studencih imamo res lepe in urejene ulice, za kar gre seveda zahvala občinski upravi. Prosili bi pa tudi merodajne činitelje, da se uredi tudi enkrat Kralj Matjaževa ulica, kjer so ob obeh straneh zazidane nove stanovanjske hiše, ulica pa je za oko zelo široka ali za promet tako ozka, da se ne moreta izogniti dva voznika, če se slučajno srečata, ne da bi bilo treba enemu zavoziti v njivo. V ulici namreč raste, kakor v nobeni ostalih, krompir, zelje in salata. Če je ulica projektirana tako široko, bi bil skrajni čas, da se odstranijo tisti kosi njiv, ki kvarijo sliko ulice. Ako so hišni gospodarji morali odstopiti ono zemljo, ki je za ulico potrebna, bi lahko tudi oni, ki še nimajo postavljenih hiš, pač pa ograjene parcele, odstopili ono zemljo, ki je itak že občinska last. Stanovalci in gospodarji Kralj Matjaževe ulice pričakujejo, da se bo ta ulica

Crambi za moške plašče in lepe modne vzorce za večerne moške obleke nudi po ugodnih starih cenah
Modna trgovina **Jasik Ščaj**, Maribor palača banovin. hranilnice

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER ZAGREB, NIKOLIČEVA IO
ZAHTEVATE BREZPLAČNI KENIK

TELEFUNKEN APARATI

neprekosljivi v kvaliteti in glasu v vseh cenah

Najmoderneje urejena popraviljalnica vseh znamkradijskih aparatov. Hitro, poceni

• RADIO • STARKEL •

MARIBOR, TRG SVOBODE 6
Telefon 26-85   Telefon 26-85

Zima je pred ducmi!

Zato dobre

KARO ČEVLJE

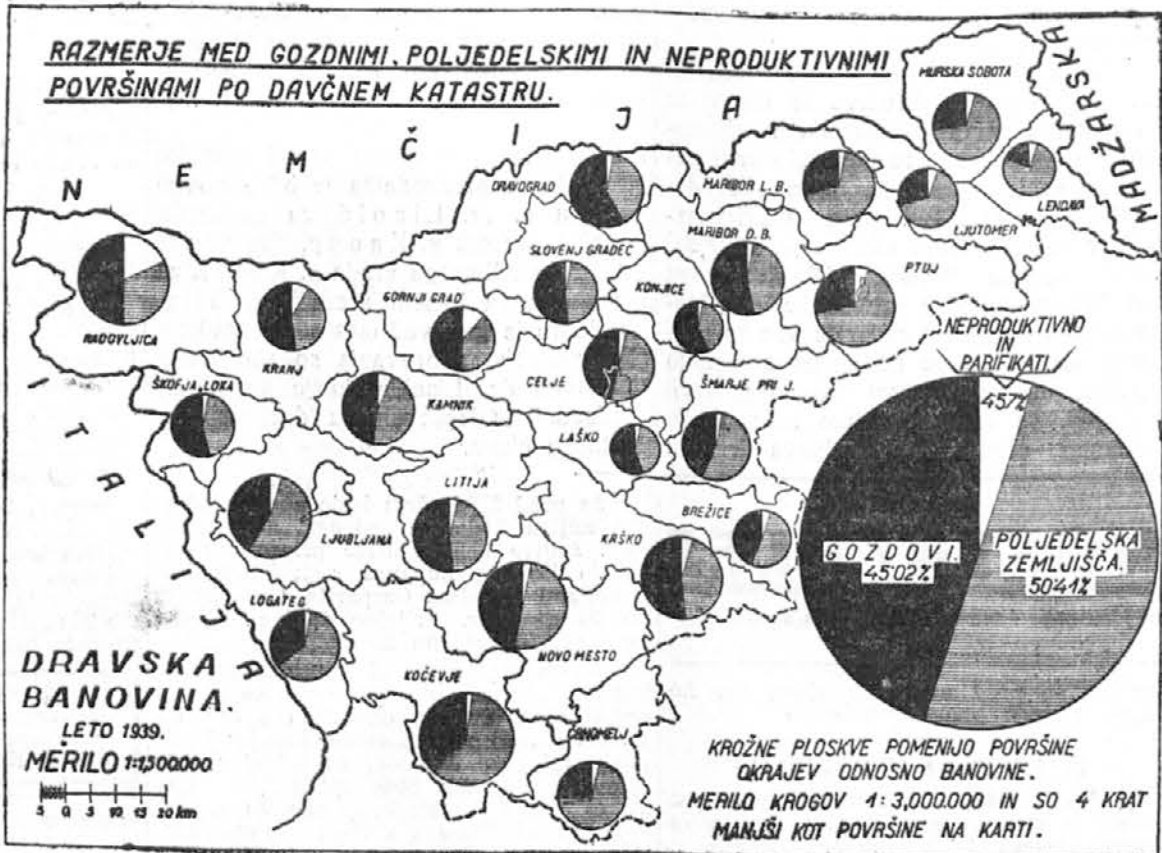
Gozdne kmetije in njih davčne obremenitve

Kako naj se uredijo davki na gozdove — Zanimive ugotovitve v „Gozdarskem vestniku“

Slovenska zemlja se lahko ponaša, da ji dajejo gozdovi prijetno vnanje lice. Ne povsod, toda tam, kjer se je zelenje mogočno poglalo k soncu, prekrito pobočja in ravnine, tam je doma ves drugi svet, kakor ga more nuditi široka dlan plodne, nezaraščene oranice.

Gozd in njiva, dva velika problema naše ožje domovine, ki se zdita v lastniškem odnošaju našega kmeta kaj enostavna, pa sta vendar glede na davčna bremena daleč različna. O tem nas prepriča globoko zajet članek dr. inž. Rudolfa Pipana, v 8. in 9. številki za nasprotni našega gozdarstva zaslužnega mesečnika »Gozdarskega vestnika«. Naj navedemo v izviru jedro zanimive razprave, ki zasluži, da se z njo seznanji širša javnost, predvsem pa odločujoči krogi.

V naši državi plača vsak posestnik poljedelskega in gozdnega zemljišča neposredni davek na donos od zemljišča. Razen tega so seveda še drugi davki in doliade. Račun katastrskega čistega dohodka je sicer primeren za poljedelske kmetije, nikakor pa ne za gozdno zemljišče. Ko kmet požanje žito, pospravi plod svojega dela, ki ga je napravil pred meseci.

(Klišej je iz prijaznosti posodilo uredništvo „Gozdarskega vestnika“)

ENO LETO PA POMENI V GOZDARSTVU KOMAJ TOLIKO KOT EN DAN V POLJEDELSTVU.

Predem zraste mladi zasad, minejo dolga leta. Drevo je v gospodarskem oziru za sečno šele takrat, ko je njegova vrednost relativno največja. Ko država zaračunava čisti katastrski dohodek gozda, misli pri tem na ono množino lesa, ki naraste na enoti površine v starosti, ko doseže drevje povprečno svojo gospodarsko vrednost. Je to nekako v 100 letih. Kdor poseka mlajši gozd, dobi sicer manj vrednega lesa, toda država se na to ne ozira, ker meni, da vsak gospodar razumno goji svoj gozd.

KAKO NAJ TOREJ RAČUNAMO KATASTRSKI ČISTI DOHODEK Z GOZDNEGA ZEMLJIŠČA?

Predvsem je treba upoštevati gozd v njegovi povprečni gospodarski zrelosti, t. j. starosti 100 let. Prinosne tablice povedo, kolike množine lesa zrastejo na 1 ha. Potem se vzamejo povprečne cene lesa zadnjih let za razne vrste v gozdu in se izračuna vrednost lesa in drv na površini 1 ha. Od izračunane vrednosti se odbijejo stroški, ki jih ima gospodar s čuvanjem in upravljanjem gozda, pogozdovanjem itd.

Tako dobimo čisto vrednost lesa, zračščenega v 100 letih. Vrednost delimo s številom let rasti, torej 100, tako dobimo katastrski čisti dohodek. Čim boljše je gozdno zemljišče, tem večji je ta dohodek in obratno. Od te vrednosti se plača 10% drž. osnovnega davka zemljarine in 2-8% državnega dopolnilnega davka, ki je odvisen od skupnega premoženja dotičnega davkoplačevalca.

DAVKI SE PLAČUJEJO BREZ OZIRA NA TO, KAKO NEKDO V GOZDU GOSPODARI.

Nekdo n. pr. gospodari trajno, t. j. vsako leto poseka 1 ha, od katerega spravi 10.000 din dohodka. Ko plača davke, mu ostane 10.000 manj 3.300 je 6.700 din, s katerimi svobodno razpolaga. Drugi posestnik plača prav tako vse leto davke, posekal je pa ves gozd naenkrat in ima samo enoletne nasade. Z njimi ima še stroške, nima dohodkov, davke pa mora vseeno plačati. Davčne uprave ne zanima, ima li gozdni posestnik dohodke ali ne. V tem primeru gozd ne vzdržuje sebe in svojega gospodarja, nasprotno zahteva trajnih investicij in če nima gospodar drugih dohodkov, mu slaba prede. Sto let mora čakati na dobiček od lesa, potomci šele imajo nekaj od gozda.

GOZDNO GOSPODARSTVO NI TEDAJ TAKO ENOSTAVNO, KAKOR BI KDO MISLIL.

Če posekamo naenkrat vse, tvegamo kakor spekulant, ki ne ve, če bo uspel. V Sloveniji, kjer je gozdna posest večinoma v privatnih rokah, malih in večjih kmetov, se gozdno gospodarstvo bistveno razlikuje od poljedelskega. Polje je sicer manj rodovitno kakor v Banatu ali na Hrvatskem, vendar kolikor toliko redi kmeta. Kjer donša premalo polje, daje gozd delen vir potrebnih dohodkov. Primerja se, da kmet, ki je izsekal gozdove, ne more več vzdržati gospodarsko ravnotežje. Drvi v propad. Usahne mu najvažnejši vir dohodkov.

GOZD NE ZRASTE V ENEM LETU KAKOR PŠENICA ALI DETELJA.

Posekana gozdna površina ostane kmetu prazna, pa tudi vse davščine, ki jih mora dolga leta plačevati. In čim večja je gozdna površina, tem večje so davščine, gospodarski položaj kmetije je dolga leta težak, dokler ne

zraste nov gozd. Zato ne smemo pozabiti, da sta kmetijstvo in gozdarstvo dve čisto različni gospodarski panogi, pa čeprav je oboje v istih rokah. Če bi imel kmet namesto 50 ha

Kuret VI.: Obnova in oskrba vinogradov

Poučni spisi Kmetijske zbornice, zv. 1. izdala in založila Kmetijska zbornica v Ljubljani, 1939. Str. 51, cena 5 din.

Kmetijska zbornica je pravkar izdala poljudno strokovno knjižico »Obnova in oskrba vinogradov«. Knjižica je bila nujno potrebna, ker je že začela obnova opešanih vinogradov, katerih je še 75 odst. površine naših vinogradov. Namen knjižice je, da bi se ta obnova vršila pravilno in da se ne bi ponavljale napake, ki so bile napravljene pri obnovi pred štiridesetimi leti in katere napake so bile vzrok marsikateremu neuspehu, slabi rodovitnosti in slabi kvaliteti vin. V knjižici so podani vsi nasveti, kako naj se obnova izvrši, da bodo novi

vinogradi dali glede kakovosti in količine mnogo večji hasek kakor doslej. Razen tega so v knjižici nasveti glede pravilne oskrbe vinogradov, to je o obdelovanju, o pravilnem zatiranju boleznih in škodljivcev, o gnojenju, da se z novo obnovo seženi hasek trajno vzdrži.

To lepo knjižico bi moral imeti vsak vinogradnik, vsak viničar, vsi učenci vinčarskih šol in kmetsko-nadaljevalnih šol v vinorodnih krajih. Knjižica je pisana tako poljudno, da jo bo v velikim pridom lahko uporabljal prav vsak, tudi najprestejši vinogradnik, zlasti ker mu je izdelano nizko ceno nabava res tudi omogočena.

POVEČAN IZVOZ SVINJ IN PODRAŽITEV MESA

Med domačimi konsumenti mesa in mesnih izdelkov je nastalo razburjenje, ker se izvoz živine in zlasti svinj stalno večja. Ljudje se boje, da bodo meso in mesni izdelki znatno poskočili v cenah. Odločujoči krogi pa pravijo, da je strah pred podražitvijo mesa še neutemeljen, ker je sedaj pitanje svinj v naši državi v polnem razmahu. Vsak teden je pri-

pravljenih nad 10.000 pitanih svinj za zakol ter jih bo dovolj za izvoz in za domače tržišče. Svinjereja se je tako razširila, ker je prepovedan izvoz koruze in drugih krmil za svinje.

Ford se noče vmešavati piše Göringov »Essener National Zeitung«. Francija je baje naročila v Fordovih ameriških tovarnah več letal, a je Ford naročilo odklonil, češ da njegove tovarne ne izdelujejo vojnega materiala.

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI

24

»Deset nadstropij?« se je začudil in pričel premišljevat, za katero bi se odločil. Sklenil je, da se bo spuščal navzdol po stopoma, od nadstropja do nadstropja, zato je pritisnil najprej na prvi gumb. Dvigalo se je pričelo spuščati, polzelo je vedno dalje in dalje navzdol in se dolgo ni ustavilo.

»Saj ni mogoče, da je prvo nadstropje tako globoko,« je pomislil. Toda prav ob tej misli je začutil, da se dvigalo ustavlja in da se je hip nato tudi že ustavilo. Odprl je vrata in izstopil na enak hodnik, kakor je bil oni, po katerem je prišel do dvigala. Napotil se je po njem v neznano temnino. Hodnik se je zavijal zdaj na desno in zopet na levo. Vzdušje je bilo težko in dušljivo. Ramas je stopal previdno, preiskujoč vsak korak z nezaupanjem in dospel nazadnje do kovinastih vrat, ki so bila trdno zaprta.

»Ali se skriva tu, za temi vrati tista skrivnost, ki jo iščem?« je pomislil in skušal vrata odpreti, kar se mu pa ni posrečilo. Po nekaj brezuspešnih poizkusih se je odpočil in pričel preiskovati okolico vrat, da bi odkril kak tajni mehanizem.

Preiskujoč skalno steno kos za kosom, je nazadnje našel čisto pri tleh vzboklino, ki bi mogla biti gumb za odpiranje. Poizkusil jo je vtisniti in bila je res premakljiva. Ko pa se je nato znova uprl v vrata, se še vedno niso hotela odpreti, zato je znova pričel pritiskati na gumb. Po tretjem pritisku so vrata zaškripala in prikazala se je mala odprtina. Stopil je k njim, jih odsunil in posvetil predse. Svetloba njegove svetilke je padla v žrelo temnega prepada, v katerega niso vodile nobene stopnice. Spoznal je, da tu ne more dalje, zato se je vrnil k dvigalu, a tudi tega ni bilo več. Dvignilo se je bilo med tem menda samo. Iskal je gumbe, da bi ga zopet poklical v globino, a ni jih bilo.

VII.

Jorina duša je bila po tisti čudoviti noči, ko sta si z Ramason odkrila svojo mlado ljubezen, vsa polna razkošnih dekliških sanj. Nič več je ni zanimala okolica in vendar je puščala vsa tista drobna opravila, s katerimi se je prej tako rada ukvarjala. Njen pogled je bil brezizrazno izgubljen v daljavo in njene misli so iskale samo njega, ki ga je bila

tako prepolna njena duša.

Ljubi me! Ljubi me...« si je ponavljala. »Moj je in jaz sem njegova.«

Nič ji ni bilo mar za to, da ji je bil oče namenil drugega ženina in da bo morala izbojevati hude boje, preden bo mogla doseči svoj cilj. Preveč je verjela v uresničenje svojega hrepenenja, v svojo trdno voljo in Ramasovo odločnost. Vendar ni hotela nikomur niti z besediico izdati svojih čustev in misli. Tisti dan po noči prve ljubezni se je bala, da so morda odkrili njen skrivni sprehod z inženirjem, in neprenehoma čakala, kdaj se bo kdo izmed domačih oglašil z očitki in svarili, a čakala je zaman. Vsi so se vedli tako kakor navadno, zato je bila prepričana, da oče le ni ničesar izvedel. To jo je še bolj opogumilo, da se je odločila, da sama poišče svojega ljubega. Oblekla je najlepšo obleko, si zataknila na prsa rdečo orhidejo in odšla prožna kakor gazela po Rayanipuru.

»Morda ga srečam kje prav po naključju!« si je mislila. »Ali ne vodijo pota zaljubljenca sama skupaj?«

Srečavala je najrazličnejše ljudi, ki so jo veselo pozdravljali, le njega, ki ga je iskala in je po njem tako neskončno hrepenela, ni bilo med njimi. Prehodila je vse ulice, pretaknila vse kotičke v parku in nasadili, odšla v Ramasovo delavnico, v knjižnico, v observatorij — ni ga bilo.

Prejšnje veselo razpoloženje se je umikalo vedno večji zaskrbljenosti. Rada bi bila koga vprašala po Ramasu, a bala se je, da bi s tem vprašanjem izdala vsa svoja skrivna ljubezenska čustva. Potrdila se je vrnila domov, a tisto noč tudi spati ni mogla. Neprijetne slutnje. Ko je neke nejasne, a neprijetne slutnje. Ko je zarana vstala in odšla v park domače hiše, da bi se v samoti zbrala in razmisllila, kaj naj stori, je bila vsa trudna in izmučena.

»Ko bi imela vsaj enega samega člona, ki bi mu mogla zaupati in bi mi pomagal!« je pomislila. Ker pa iz samega premišljevanja ni mogla nič dobiti, bene pametne rešitve, se je odločila potila po naselbini. Pred upravnim poslopjem ji je prišel nenadoma naproti Mahabali. Prestrašila se je ga je, a tudi on je obstal, ko jo je zagledal vso blede in upadlo.

»Kaj ti je?« je vprašal zaskrbljeno.

»Ali si bolna?«

»Ne,« je odgovorila v zadregi in povelsila pogled.

»Kaj pa?«

»Nič.«

»Ne taji mi! Nekaj se je zgodilo. Povej mi odkrito.«

»Dejala sem ti, da mi ni nič, in to naj ti zadostuje.«

(Dalej)

TA ZNAK NA VRHU VSAKE ŽARNICE JAMČI ZA KVALITETO!

Mali oglasi

ona

krije svoje potrebe pri nakupih plaščev, pletenih oblek, jopic, perila in jutranjih plaščev, rokavic, nogavic, kakor tudi vseh modnih novosti pri

konfekcija **greta** maribor grajski trg

Razno

NOGAVICE (lastni izdelki) rokavice, volna, odeje, koce, zimsko perilo pletenine, najcenejše »Mara«, trgovina A. Oset, Koroška c. 26 (poleg tržnice). 9879-1

POSTELJINE ODEJE samo z belo vato, močno prebite, posteljno perilo, zlativniške, tuhne, koce, madrace, in. puh in perje po najnižji ceni. A. Stuhec, Maribor, Stolna ul. 5. 10314-1

SLADKORNO BOLNI! Kruh, moko, suhor, kekse vse za diabetičare dobite samo v pekarni Rakuša, Koroška c. 24. 11359-1

ALI ŽE VESTE da dobite najboljšo vino v gozdnih »Prešernova klet« v Gozposki ulici? 10918-1

OTOMANE madrace, žične vložke dobite najceneje pri Mežiček, Tržaška 46. 11423-1

MIKLAVŽEVA DARILA! Damske torbice, aktovke, kovčegi, denarnice, nahrbtniki itd. po nizkih cenah. Mežiček, Tržaška. 11424-1

HOTEL, KAVARNA IN RESTAVRACIJA »OREL« Izborno Laško pivo, marčno, termalno in Zlatorog črno. Izbrana ljutomerska vina. — Vsak petek morske in sladke vodne ribe. Soboto jasno, divjačina in jetrne klobase. 11657-1

BELI KROMPIR apneni prah se dobi pri kmetijski družbi, Meljska c. 11199-1

IA CVETLIČNI MED (točen) od din 15.— naprel. O. Crepinko, čebelarstvo, prodajalna čebelarstva društva Maribor, Zriniskega trg št. 6. 9789-1

MIKLAVŽEV VEČER V nedeljo 3. decembra pride Miklavž ob 8. uri zvečer. Darila se sprejemajo. Vabi restavracija Ljubmer, Šubler, Slavcova 6. 11720-1

TOPLE COPATE (počne) iz ovčje volne, isto tudi čepice, klobuke okraske, peresa itd. dobite pri Vladku Babošek, klobučarju, Maribor Vetrinjska 5. Ponravila se sprejemajo, stanejo od 10—28 din. 11699-1

IZBORNA IN NAJCENEJŠA VINA za dom v poljubni izbiri pri Seniči, Kneza Koclja 5. Danes četrtič in v soboto domače koline. 11700-1

PRAVE DOMAČE KEKSE večvrstne, dnevno sveže, izdeluje pekarna Čebokl. 11701-1

POTUJEM večkrat v Zagreb ter prevzamem razne komisije in naročila. Ponudbe pod »Zanesljiv« na ogl. oddelku »Večernika«. 11685-1

DARILA ZA MIKLAVŽA torbice, listnice, denarnice, aktovke, kovčege priporoča Šterbal, Meljska 2 — Trg svo bode 6. 11697-1

Kupim

KROJAČI POZOR! Kupujem vsakovrstne odpadke štof in plačujem p zelo visoki ceni. Justin Gustinčič, Kneza Koclja ulica 14. 11605-3

Kadar pošljete denar po pošti, ni sledu o bojzani—

zakaj bi se torej ball naročiti blago po pošti? Ako blago, ki ga Vam bomo poslali, ne bi ustrezalo, Vam ga zamenjamo ali vrnemo denar. Zahtevajte naš brezplačni, bogato ilustrirani katalog najrazličnejšega blaga pri zelo nizkih cenah.

Velobiagovnica

Lustner & Ofler Zagreb, Ilica 4 in 6 Copisi Zagreb II., poštni preda

Prodaj

BEL KOZUHAST PLAŠČEK za 2 do 3-letnega otroka in bele sneške naprodati. Vprašati Kolar, Sodna 30. 11719-4

ŠIVALNI STROJ »Singer« za 700 din naprodati. Šiva lepo. Cvetlična 23. 11690-4

PREMOG 100 kg din 28.— Filipančič, Kopaljska 10. 11694-4

SPALNICA lepa, nova, in kuhinja poceni naprodati. Mizarstvo, Miklošičeva 6. 11696-4

Posest

TRGOVSKA HIŠA radi družinskih razmer naprodati ali pa se da v najem. — Aleksandrova 107. Pobrežje. 11684-2

NASLOV MALIH OGLASOV PREJMES če pošljete na oglasni oddelku »Večernika« 3 din v znamkah

Stanovanje **KRASNO STANOVANJE** pri postajališču Tezno oddam Vprašati Ptujška c. 33. 11553-5

DVOSOBNO STANOVANJE komfortno, oddam. Vprašati Klavniška ulica 5. 11711-5

STANOVANJE dvosobno oddam. Beograjska ul. 18. 11683-5

NASLOV MALIH OGLASOV PREJMES če pošljete na oglasni oddelku »Večernika« 3 din v znamkah

Topla pecila

nogavice, rokavice, in volno v veliki izbiri pri naša po ugodnih cenah

C. Büdefeldt Maribor Gosposka ul. 4-6

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO lepo, sončno, s posebnim vvhodom oddam. Povprašati v trgovini Klanjšek, Glavni trg št. 21. 11645-7

SOBO s posebnim vvhodom takoj oddam dvema gospodoma. Naslov v ogl. oddelku »Večernika«. 11715-7

SOBO oddam 3 osebam, s hrano ali brez. Smetanova 5/II., vrata 3 11717-7

OPREMLJENO SOBO oddam. Libiš, Glavni trg 1. dvorišče. 11721-7

OPREMLJENO SOBO lepo, čisto, oddam stalni osebi. Krekova 5, pritličje, levo. 11679-7

NA STANOVANJE sprejemem dva gospoda. Aleksandrova 43. Studenci. 11680-7

SOSTANOVALCA sprejemem. Poseben vvhod. Zidovska ul. 14, vrata 5. 11692-7

RADIO GODEC MARIBOR

RADIO ROLESIA RADIO

KRALJA PETRA TRG 6

Sluzbo dobi

URADNIKA POSLOVODJO začetnika za mariborsko realitetno pisarno proti delitvi zaslužka in pristopnini din 2000 sprejemem. Vprašati Petek, Cankarjeva 27, Maribor. 11708-9

Penzliško mesto

Išče se mehanika. Potrebno znanje: struženje, avtomotorii, elektroinstalacije, avtogeno in električno varjenje. Pis mene ponudbe je podati z navedbo najmanjšega zahtevka. Brez te navedbe se ponudbe ne upoštevata nitj nanje odgovarja. Absolventi strojno delovodskega tečaja imajo prednost. Nastop službe takoj. Pismene ponudbe na oglasni oddelku pod »Penzliško mesto«. 11712-9

VAJENCA ALI VAJENKO za krojašvo sprejemem takoj. Cankarjeva 10. 11718-9

NASLOV MALIH OGLASOV PREJMES če pošljete na oglasni oddelku »Večernika« 3 din v znamkah

Sluzbo išče

DEKLE mlado, pošteno, vajeno samostojne kuhe, želi stalno dobro mesto. Nastop takoj. — Vprašati pri Kregarju, Aleksandrova 30, Maribor. 11689-10

Lokal

LOKAL v centru mesta, primeren za obrt ali magazin oddam. — Vprašati Slomškov trg 14. 11686-14

V najem

DELAVNICO prostorno, za mehanično stroko dam v najem. Istotam se sprejme kovaški vajenec. — Lorenčič, Fram. 11688-15

Elitni mistični večer slavnega **PARADISO** jasnovideca in iluzionista

kateri nastopa v petek, dne 1. decembra ob 1/2 4 uri popoldne in 1/2 9. uri zvečer v **Gambrinovi dvorani**, s svojimi šaljivimi in razburljivimi eksperimenti jasnovidnosti, okultnimi tajnami in iluzijami. **EKSPERIMENTI!** so večina za močne živce Predprodaja vstopnic v petek od 10. ure naprej v Gambrinovi dvorani.

KRZNNAR **PETER SEMKO** MARIBOR GOSPOSKA 37

Crêpe de Chine še vedno po 12.- din meter dobite pri **TRPINU** kakor vse ostalo blago še po starih cenah.

VINO od 5 l naprej po din 8.- naprodaj vsak torek, četrtek in soboto od **2. - 5. ure** Dr. Scherbaum Meljski hrib 16.

Spomnite se CMD!

Čenjenemu občinstvu javljam, da odprem 2. decembra **PODRUŽNICO** v dosedanji trgovini **R. PERKO**, Maribor, Tezno - Ptujška cesta 14 Vodil bom špecerijsko, galanterijsko in drugo blago Postrežba solidna! Cene zmerne! Najvljudneje se priporoča **KOSEC ALBIN ml.** Maribor, Betnavska 47 Podružnica: Tezno, Ptujška 14

Pohišstvo! Ob prenovitvi tvrdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovije modele spalnice, jedilnice, kaučev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izvedbi. **E. ZELENA** Dobite pa tudi vse na obroke! tovarna pohišstva, fapelništvo in stanovanjske opreme **MARIBOR, Ulica 10. oktobra 5**

Miklavževa darila

IVAN KRAVOS MARIBOR Aleksandrova c. 13, tel. 22-07

Darujte praktično! Za **MIKLAVŽA** in **BOŽIČ** najdete pri nas mnogo izbire tako v kuhinjskem, kakor v sportnem oddelku. — Obiščite nas! Zadovoljili Vas bomo!

PINTER & LENARD veletrgovina z železnino Maribor Aleksandrova c. 34

LESNA INDUSTRIJA D.D. - PARNA ŽAGA

DRAVA

MARIBOR, MELJSKA C. 91, TELEFON 22-56

Izdelovanje zabojev, zabojnih delov, jermenic — Lepa zavojnina je najboljša reklama za dobro blago.

V obeh kinih hkrati prinašamo največji film vseh časov

GRAJSKI in ESPLANADE KINO

Od petka, 1. decembra 1939, dalje največji film vseh časov, najlepši film vseh časov, najdražji film vseh časov, v prekrasnih naravnih barvah z divnim petjem in sijajno opremo

Sneguljičica in 7 škeatav

Velefilm, ki prikazuje to pripovedko iz carstva lepote. Izdelal ga je Walt Disney z nadčloveškim naporom. Tri leta naporenega genialnega dela s sodelovanjem 800 slikarjev, nešteti glasbenikov in tehnikov. Z ogromnimi denarnimi sredstvi, milijoni in milijoni, je ustvarjen ta film. Za to grandiozno delo je bilo napravljeno 360.000 slik ter na tisoče in stotisoče risb. — Ker so nabavni stroški za ta film velikanski, smo ga primorani predvajati v obeh kinih naenkrat. —

Predstave ob delavnikih ob 16., 18.45 in 20.45 uri; ob nedeljah in praznikih ob 14.30, 15.30, 18.45 in 20.45 uri. — Predprodaja vstopnic dnevno od 9. do 12. in od 15. ure dalje. — Razen navedenih rednih predstav se vrši v nedeljo dne 3. decembra ob pol 11. uri matinejska predstava v kinu Esplanade ob matinejskih znižanih cenah in v Grajskem kinu pri običajnih cenah z Miklavževanjem.

Kino Esplanade

Sledj veleopereta v nemškem jeziku

Rosalie

Eddy Nelson igra glavno vlogo v tem novem »Belem jorgovanu«.

Grajski kino

Pozor!

Naš prihodnji film je sijajna komedija iz svetovne vojne v Solunu

Mademoiselle Docteur

Dita Parlo.

J. Huttec

in drug

Maribor

Prva domača tvornica klotov in silkov

Tvornica bombažnih tkanin

Tvornica polvolnenega in volnenega blaga

Prva domača tvornica sukanca za šivanje

Najmodernejša predilnica

Zavosluje 1.600 delavcev

PROTTUBERKULOZNO LIGO